

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 378. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm9413/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

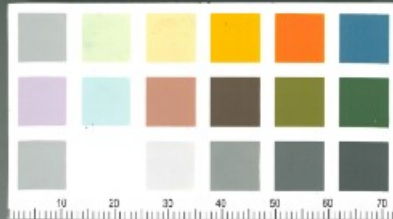
Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Trofskab, eller dog undbrage dem Hørigbed og Lydighed. At Boingsels og Calvins Væere ved at opkaste sig til Dommer over Skriften begunstige en saadan Ultraa efter Selostændighed, men kunde just derfor ikke blive herskende uden blind Lydighed, det har vi seet, og det eneste ret Vidunderlige i Lydsklands Historie er da, at der opstod en Luther, en kraftig Mand der i Gæt og Alt gav Keiseren hvad Keiserens var, og Gud hvad Guds var, Gud alene Treen og Hans Ord al Magt, Dom og Gyldighed, som reformerede med Forstand og holdt dog sin Fornuft i Løve, og at Lydskerne dog saa vidt og saa længe gavede hans Ord Magt. Tre disse Bemærkninger sande, da har vi vist ikke Her til i Lydskland at vente en Luther den Anden, eller at see hans Verdom gjenfødes der, naar den først engang var uddød, thi kun ved at gjøre Bold paa sin Natur kunde han dannes, kun ved at gjøre Bold paa deres, kunde Lydskerne følge ham, og havde de først engang aflasket hvad de kaldte et Nag, saa, om end Nøden engang drev dem til at hylde ham paa ny, blev det dog sandsynligvis kun under visse Betingelser, som Keiser: Valgens efter det store Interregnum og Karl den Sjettes Død, kun en Skygge af Underdanighed.

Efter denne Forberedelse vil vi gaae ind i den tydske evangeliske Kirke, som almindelig kaldes den lutherske, med Rette, forsaavidt man svar paa Lu: hers Ord, men aldeles uden Føle-

naar man fulgte dem, havde hans Troe og talede i hans Rand, thi saa Mand satte Gristi Ravn høiere og deres eget lavere end han. Det ramtydske Sogn vil vi imidlertid ei heller tabe af Sigte, thi i Randen vedbliver dog Schwitz at være et Anker til Riget, hoorsaa vi ved kun det's egne Grevers Herkøbsge og Egenytte afskille det, en Bemærkning der griber dybere end den ved første Diekast synes. Maaskee var det dog ikke af Wien, før vi gaae ind, et Dieblit at dvale ved Sphinxen som staaer for Kirkes Døren, thi kan vi end ikke forklare os den, turde dog derved komme en vis Eenhed i vore Forestillinger om Lydskerne, der i den Skilfelse de udenfra falde i Diet, synes aldeles uforenelige. Med Lemmer af mangehaande, baade krybende, firbenede og syvende Dyr, og hovedriig staaer Sphinxen paa en Steen, men alle Hovederne har dog lignende Træk der kun ere hinanden alt for lige til at kunne som gjensidig Udfoldning forenes, thi det er hardtad de samme Orne: Træk vi finde overalt, og Sphinxen staaer egentlig som en Orn der udspænder Vingerne for at have sig med et umaadeligt Bytte, men fænges deraf, og slækkes under Bestræbelsen efter at udføre sit dristige Forsæt: svinge sig med alle Jordens Skatte op i Ornen's Element: det vide, umaadelige Rum. At det nu ikke blot er Orne: Billedet i tydske Raabener, som minder os om, at Rummet er Lydskernes



Clement, det veed enhver som kjenner den tydske Lyft til at vandre vidt i Verden og høit til Hjelbs, der dog ligger idelig i Strid med Umuligheden af at bære hele Tydskland med paa sin Ryg. Saa latterlig denne Bemærkning ved første Blik maatte synes, er den dog ikke blot grundet paa unægtelig Erfaring, men aabner et Blik, over de vandrede Handværksuende, paa Følke-Vandringen, paa Hanse-Stæderne og andet Mere. Betænke vi end videre hvorledes Rummet stræber at omfatte Alt uden at kunne forene Noget, da det netop er Skilsmisens Grundlag, og hvorledes det ved at ville omfatte Lyset, taber sig i Luften, da kan det neppe feile, at vi maae finde en grundig Eghed mellem det og den tydske Fornuft og Videnskabelighed, hvis Stræben efter Alhed (Universalitet) er saa oien-synlig i de sidste Aarhundreder, og har i de sidste Dage paa det Tydeligste forklaret sig i de røvede Epsglimt, som den farligste Løstemand Verden har avlet.

Dog, det er for tidligt at ville forklare Sphinxen, denne gaadefulde Uting, der betegner baade Sjælen og Rummet, og en længere Besragtning vilde kanske mere adsprede end samle Tankerne, som dog maa være samlede i Kirken, til hvilken vi nu begive os, og lykkes Kirkegangen, turde vel Synet Kærpes til paa Hjemveien med bedre Forstand at betragte det underlige Dyr.

